

EXPUNERE DE MOTIVE

În prezent, domeniul protecției și promovării drepturilor copilului este reglementat de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2005, lege elaborată în concordanță cu principiile instituite prin Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului.

Motivul care a stat la baza elaborării prezentului proiect de lege a avut în vedere introducerea unor prevederi legislative noi care să completeze actualul cadru legislativ în vigoare, pentru a asigura o mai bună protecție a drepturilor copilului și a delimita mult mai clar atribuțiile și competențele care revin autorităților în cadrul acestui proces, mai ales că după intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul Civil se impune corelarea prevederilor Legii nr. 272/2004 cu dispozițiile acestei, având în vedere schimbările în ceea ce privește modalitatea de aplicare a mijloacelor de ocrotire a persoanei fizice, respectiv tutela.

Având în vedere că principiul fundamental care stă la baza întregii legislații referitoare la copil este cel al interesului superior al acestuia, prin prezentul proiect legislativ sunt introduse o serie de elemente noi care să stea la baza luării celor mai bune decizii de către profesioniști cu privire la domeniul protecției și promovării drepturilor copilului.

În vederea asigurării menținerii relațiilor personale ale copilului cu părinții săi sau cu alte persoane alături de care s-a bucurat de viața de familie, prezentul proiect de lege introduce o serie de măsuri asiguratorii și garanții menite să asigure punerea în executare a hotărârilor judecătorești și respectiv înapoierea copilului la locuința sa, precum și pentru prevenirea deplasării ilicite a acestuia și înapoierea sa.

Este, de asemenea, prevăzută explicit obligația părintelui rezident de a sprijini copilul în ceea ce privește menținerea relațiilor personale ale acestuia cu părintele nerezident, precum și cu rudele ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, precum și modul de exercitare în comun a drepturilor și obligațiilor părintești de către părinții divorțați, ori a dreptului părintelui, căruia nu i-a fost încredințat copilul, de a veghea la modul de creștere și educare a copilului.

Sunt astfel introduse noi concepte cu privire la deciziile importante cu privire la minor care se iau cu acordul ambilor părinți și deciziile zilnice care se iau de către părintele cu care copilul se află în acel moment.

Luând în considerare diversificarea circumstanțelor în care dreptul copilului la identitate nu era respectat, proiectul de lege introduce o serie de prevederi noi, mult mai clare, privitoare la asigurarea acestui drept, prin introducerea reglementărilor menite a clarifica procedura înregistrării nașterii copilului pentru cele trei categorii de copii: părăsiți în unități sanitare care au în structură secții de nou-născuți și/sau de pediatrie, părăsiți în alte unități sanitare și găsiți, ținând cont de faptul că Legea nr. 272/2004 reglementa explicit doar situația copilului părăsit în maternități și pe cea a copilului găsit. Se asigură astfel extinderea aplicabilității prevederilor legii și asupra altor categorii de copii, asigurându-se în același timp corelarea prevederilor cu Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă, cu modificările și completările ulterioare.

În același timp, având în vedere dispozițiile Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, cu modificările și completările ulterioare, în vederea evitării paralelismelor legislative, prin proiectul legislativ prezent se asigură reglementarea unitară a acestui domeniu, prin corelarea prevederilor referitoare la dreptul părintelui firesc de a consimți la adopția copilului.

Prin proiectul de lege se propune modificarea dispozițiilor referitoare la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești față de copil pe durata măsurii plasamentului dispus de către instanță, în condițiile legii. Propunerea este ca autoritatea părintească în această situație să fie exercitată de directorul general/executiv al DGPASC, și nu de președintele Consiliului Județean.

În același timp, este introdusă de o manieră explicită obligativitatea direcției generale de asistență socială și protecția copilului de a întocmi „planul individualizat de protecție în termen de 30 de zile după primirea cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială sau imediat după ce directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului a dispus plasamentul în regim de urgență”.

În instrumentarea cazurilor privind instituirea plasamentului în regim de urgență dispus de către directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, noul proiect de lege prevede obligația autorității menționate de a sesiza instanța judecătorească în termen de 15 zile de la data la care a dispus această măsură.

Introducerea acestui nou termen, care înlocuiește vechea reglementare potrivit căreia, sesizarea instanței trebuia făcută în 48 de ore, este coroborată cu alte dispoziții noi care permit directorului general al direcției generale de asistență socială și protecția copilului, de a dispune, în interiorul termenului de 15 zile, revocarea măsurii de plasament în regim de urgență, în situația în care nu se mai mențin împrejurările care au stat la baza stabilirii acesteia.

Se dorește astfel evitarea prelungirii nejustificate a menținerii în sistemul de protecție specială a copilului pentru care împrejurările care au stat la baza scoaterii acestuia din familie s-au modificat și permit reintegrarea acestuia în familie.

Prin efectul vechilor dispoziții, stabilirea de către instanță a unei măsuri de protecție specială atrăgea după sine obligativitatea schimbării sau modificării acesteia tot pe cale judecătorească, respectarea termenelor de judecată atrăgând după sine menținerea uneori nejustificată a copilului departe de mediul familial.

O altă schimbare pe care o urmăresc prin acest proiect legislativ vizează situația copilului care a săvârșit fapte penale și nu răspunde penal, prin introducerea în cuprinsul legii a dispozițiilor referitoare la obligativitatea participării părinților acestuia la ședințele de consiliere, precum și a obligativității asistării acestuia în orice etapă a cercetării penale de un reprezentant al DGASPC.

Sunt, de asemenea, introduse prevederi noi referitoare la extinderea perioadei de monitorizare a evoluției dezvoltării copilului reintegrat în familie de la 3 luni la 6 luni.

În același timp, prin proiectul de lege sunt definite de o manieră mai clară serviciile de tip rezidențial, prin includerea în categoria acestora a tuturor serviciilor „care asigură găzduire pe o perioadă mai mare de 24 de ore”, având în vedere că, prin vechea reglementare erau asimilate acestei categorii doar „centrele de plasament și centrele de primire a copilului în regim de urgență”.

Având în vedere schimbările aduse prin modificarea unor acte normative referitoare la reglementarea activității direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului, prin noul proiect legislativ se introduc o serie de reglementări mai clare cu privire la atribuțiile de coordonare ale acestei instituții în activitățile de asistență socială și de protecție a familiei și a drepturilor copilului, a activității de îndrumare metodologică a activităților serviciilor publice de asistență socială, aplicare unitară a prevederilor legislației din domeniul protecției și promovării drepturilor copilului și monitorizarea și analizarea respectării drepturilor copilului la nivel județean, respectiv la nivelul sectoarelor municipiului București.

Având în vedere experiența ultimilor ani care a evidențiat existența unor interpretări diferite la nivelul autorităților locale competente a prevederilor legale referitoare la modul de asigurare a finanțării sistemului de protecție a copilului, prezentul proiect de lege își propune să aducă o serie de clarificări necesare pe marginea acestui subiect, fără însă ca acestea să aducă atingere sumelor alocate de la bugetul de stat în prezent acestui domeniu.

Sunt prevăzute astfel de o manieră clară sursele de finanțare și anume:

- a) bugetul de stat - în cuantumul standardelor de cost pentru serviciile sociale, aprobate prin hotărâre de guvern;
- b) bugetele locale ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București-în completarea cuantumului prevăzut la litera a), pentru acoperirea cheltuielilor de organizare și funcționare a serviciilor, din venituri proprii;
- c) bugetul local al comunelor, orașelor și municipiilor;
- d) donații, sponsorizări și alte forme private de contribuții bănești, permise de lege.

În ceea ce privește exercitarea relațiilor de muncă ale asistentului maternal, prin prezentul proiect sunt introduse prevederi noi referitoare la caracterul special al contractului individual de muncă al acestuia încheiat cu direcția, care este specific protecției copilului, având o serie de elemente specifice.

În același timp, în vederea clarificării regimului asigurării protecției tinerilor care au dobândit capacitatea deplină de exercițiu sunt introduse o serie de prevederi mai clare privind condițiile în care este permisă extinderea perioadei în care aceștia pot beneficia de o măsură de protecție specială. Astfel, protecția specială se acordă la cererea tânărului care își continuă studiile "o singură dată în fiecare formă de învățământ de zi".

Sunt, de asemenea, introduse reglementări detaliate referitoare la modalitatea de acordare a drepturilor de care pot beneficia copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială, în condițiile abrogării prevederilor Legii nr.326/2003 privind drepturile de care beneficiază copiii și tinerii ocrotiți în serviciile publice specializate pentru protecția copilului, mamele protejate în centre maternale, precum și copiii încredințați sau dați în plasament la asistenți maternali, cu excepția art. (2), alin 1.

Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului introduce astfel o serie de prevederi menite să asigure o mai bună responsabilizare a părinților în ceea ce privește creșterea și îngrijirea copilului, cu referire directă la interzicerea folosirii acestuia în activități de practicare a cerșetoriei în scopul de a obține foloase materiale.

De asemenea, este prevăzută obligația părinților de a presta, pe durata aplicării unei măsuri de protecție specială față de copil, a unor acțiuni sau lucrări de interes local, în situația în care plata contribuției la întreținerea acestuia nu este posibilă. O astfel de măsură este considerată a fi de natură a contribui la o responsabilizare crescută a părinților cu privire la rolul primordial ce le revine în creșterea și îngrijirea copilului.

În același timp, având în vedere că legislație prezintă prevede responsabilitățile ce revin atât părinților, cât și autorităților sau instituțiilor cu atribuții în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, dar nu conține sancțiuni ce ar putea fi aplicate în situația îndeplinirii defectuoase a acestor responsabilități, prin prezentul proiect legislativ dorim și reglementarea acestui aspect.

Este de menționat în acest sens, sancționarea părinților în cazul folosirii copilului în activități de cerșetorie, a cadrelor didactice în situația aplicării de

tratamente umilitoare sau degradante, a serviciilor publice de asistență socială pentru neîndeplinirea atribuțiilor ce le revin sau a direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului în cazul neîndeplinirii atribuției referitoare la verificarea și soluționarea sesizărilor privind cazurile de abuz, neglijare, exploatare și orice alte forme de violență asupra copilului.

Astfel, prin modificările ce le propunem introducem o serie de prevederi privind aplicarea unor sancțiuni pentru părinți, cadre didactice sau autorități ale administrației publice locale, în situațiile în care aceștia nu își îndeplinesc sau își îndeplinesc în mod necorespunzător atribuțiile sau responsabilitățile ce le revin în ceea ce privește asigurarea creșterii sau îngrijirii adecvate a copiilor, sau luarea măsurilor de protecție specială necesare.

Constatarea contravențiilor prevăzute de prezenta lege se va realiza de către instituțiile centrale și locale care au în subordine sau coordonează activitatea instituțiilor sau autorităților în cadrul cărora activează persoanele sau specialiștii a căror neîndeplinire corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu atrage după sine aplicarea sancțiunilor sau contravențiilor, cum ar fi: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Educației, Cercetării Tineretului și Sportului, Ministerul Sănătății, Consiliile județene.

Consider că prin adoptarea acestor modificări se va asigura o mai bună reglementare a domeniului protecției și promovării drepturilor copilului, creându-se cadrul legislativ pentru o mai bună responsabilizare a părinților sau/și a reprezentanților legali în îndeplinirea obligațiilor ce le revin în asigurarea creșterii și îngrijirii adecvate a copilului, dar și a autorităților sau instituțiilor competente, prin introducerea de sancțiuni în sarcina acestora. De asemenea, se realizează și o diminuare a costurilor aferente sistemului de protecție specială a copilului, în această perioadă economică dificilă pentru România, ca urmare a îndeplinirii de către serviciile publice de asistență socială a atribuțiilor ce le revin în domeniul prevenirii separării copilului de familie, concomitent cu eficientizarea sistemului de protecție a copilului prin asigurarea coordonării unitare la nivel județean.

INIȚIATOR:

CLAUDIA BOGHICEVICI - deputat PDL - 